

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مطالعات اجتماعی و آداب زندگی

ششم دبستان

نیازهای ویژه (ذهنی)

۱۳۹۴-۹۵

وزارت آموزش و پرورش
سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

برنامه ریزی محتوا و نظارت بر تألیف: معاونت برنامه ریزی آموزشی و توان بخشی، کارشناسی برنامه ریزی آموزشی و درسی

کودکان و دانش آموزان کم توان ذهنی

نام کتاب: مطالعات اجتماعی و آداب زندگی پایه ششم ابتدایی کد: ۵۰/۷۲

مؤلفین: نسیم عزیزی، عفت قیومی، حمیده کریم خانی

آماده سازی و نظارت بر چاپ و توزیع: اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن: ۹-۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب سایت: www.chap.sch.ir

مدیر هنری: مجید ذاکری یونسی

طراح گرافیک و صفحه آرایی: محمد عباسی

تصویرگر: صبا صفا

عکاس: الهام قزوینی

طراح جلد: مجید کاظمی

ناشر: شرکت افست (سهامی عام) (www.Offset.ir)

سال انتشار: ۱۳۹۴

حق چاپ محفوظ است.

ISBN 978-964-05-2053-6

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۲۰۵۳-۶

تعلیم و تعلّم عبادت است.

امام خمینی(ره)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

﴿... و من احيائها فكما نحيها احيا الناس جميعا...﴾

بی سبب نیست که کار معلمان کودکان استثنایی را به «شغل انبیاء و مصلحان بزرگ عالم^۱» تشبیه کرده‌اند، چرا که ماهیت تلاش عاشقانه‌ی آنان جهاد در مسیر احیاء انسان‌هاست. موفقیت در این جهاد خداجویانه مرهون تدوین برنامه‌ی درسی متناسب با توانمندی‌ها و نیازهای دانش‌آموزان استثنایی است به نحوی که نارسایی برنامه‌های درسی و شرایط آموزش و پرورش عمومی برای دربرگرفتن این گروه از دانش‌آموزان حذف آنان از جریان تعلیم و تربیت عمومی را موجب نشود. اینک خدا را شاکرم که پس از مدت‌ها تلاش ایثارگرانه‌ی معلمان و کارشناسان این سازمان بار دیگر به بار نشست و بخش دیگری از مجموعه‌ی برنامه‌های درسی ضروری برای پرورش استعدادهای دانش‌آموزان عزیزی که در یادگیری و نیازها شرایط متفاوتی دارند برای بهره‌گیری آنان به چاپ رسید.

در این راستا محتوای کتب درسی کودکان استثنایی در مدارس ویژه به منظور تمهید زمینه‌های فراگیری مطالب و مهارت‌هایی که دانش‌آموزان را برای زندگی در جامعه‌ی امروز آماده می‌سازد طراحی شده است. امیدوارم تکمیل این حلقه‌های نهایی زنجیره آموزش و پرورش عمومی و حرفه‌ای، با فراهم آوردن کفایت‌های فردی و اجتماعی لازم، آرزوهای عموم معلمان و والدین این کودکان و نوجوانان را جامه واقعیت بپوشد. بر خود فرض می‌دانم از همه‌ی دست‌اندرکاران تدوین این مجموعه در سازمان و نیز مقام محترم عالی وزارت و دست‌اندرکاران سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی به‌ویژه اداره‌ی کل چاپ و توزیع کتب درسی که با حمایت‌های خود در برآورده شدن این نیازها و آرزوی معلمان و دانش‌آموزان استثنایی نقش بزرگی را ایفاء کردند، صمیمانه سپاسگزاری نمایم.

آن‌جا که هیچ اثر انسان ساخته‌ای بدون ضعف و کاستی نخواهد بود، مشتاقانه چشم به راه نظریات و پیشنهادهای صاحبان اندیشه و تجربه در جهت ارتقاء کیفیت این برنامه‌ها خواهیم بود.

و ما توفیقنا الا با... العزیز الحکیم

معاون وزیر و رییس سازمان آموزش و پرورش استثنایی

صفحه	عنوان
۱ ۳ ۶	فصل اوّل: خودشناسی درس اوّل: مشخصات فردی من درس دوم: خود را بهتر بشناسیم
۹ ۱۱	فصل دوم: خانواده درس سوم: مشکل خانوادگی
۱۵ ۱۷	فصل سوم: تعامل انسان و محیط درس چهارم: عیادت بیمار
۲۱ ۲۳	فصل چهارم: وسایل ارتباط جمعی درس پنجم: اینترنت
۲۵ ۲۷	فصل پنجم: آشنایی با مقررات عبور و مرور وسایل نقلیه درس ششم: مقررات عبور و مرور
۳۵ ۳۷	فصل ششم: آشنایی با اماکن تاریخی درس هفتم: شهر همدان
۴۱ ۴۳ ۴۷ ۵۰	فصل هفتم: آشنایی با کشور ایران درس هشتم: جهت های فرعی را بشناسیم درس نهم: استان چهارمحال و بختیاری درس دهم: استان بوشهر
۵۵ ۵۷	فصل هشتم: بهداشت محیط درس یازدهم: روز زمین پاک
۶۱ ۶۳	فصل نهم: اوقات فراغت درس دوازدهم: اوقات فراغت

خداوند مهربان را سپاس می‌گوییم که به لطف او توانستیم در راستای تحول بنیادین و تغییر نگرش‌ها در قلمرو آموزش و پرورش و استقرار پایه ششم ابتدایی و نیز توجه به چهارچوب برنامه درسی ملی کتاب مطالعات اجتماعی پایه ششم ابتدایی را تولید و به شما تقدیم کنیم. مطالعات اجتماعی یکی از حوزه‌های مهم یادگیری است که از انسان و تعامل او با محیط در زمان‌های مختلف صحبت می‌کند. این حوزه مفاهیم و موضوعات متعدد و مختلفی چون تاریخ، جغرافیا، مردم‌شناسی و... را در بر می‌گیرد. برنامه درسی مطالعات اجتماعی با تلفیق محتوا در موضوعات یاد شده سعی در تحقق قابلیت کاربردی این درس و پیوند آن با زندگی واقعی دارد. لذا ضروری است که شما معلم عزیز، ضمن توجه به اهداف این درس و تاکید بر دانستنی‌ها و نگرش‌ها، کتاب را به عنوان بستری برای تحقق اهداف قلمداد نمایید.

این کتاب شامل ۹ فصل است که در هر فصل موضوعاتی ارائه شده است. به همراه این کتاب، جزوه راهنمای معلم تولید شده است. به شما توصیه می‌کنیم این راهنما را به دقت مطالعه کنید. کتاب مطالعات اجتماعی و آداب زندگی پایه ششم براساس بخش‌های زیر تدوین گردیده است.

معرفی فصل

این صفحه دارای یک تصویر مرتبط با عنوان فصل است که نشان دهنده‌ی آغاز یک فصل است.

"به این تصویرها توجه کنید."

ابتدای هر فصل صفحه‌ای تحت عنوان "به این تصویرها توجه کنید" گنجانده شده است. که هدف از آن، ارائه پیش‌سازمان دهنده‌هایی برای هدایت دانش‌آموزان جهت درک بهتر موضوعات مطرح شده در آن فصل است.

متن درس

متن‌های دروس با هدف آموزش مفاهیم مربوط به شناخت خود و رفتارهای مناسب در موقعیت‌ها و مکان‌های عمومی، شناخت وظایف خود در مقابل دیگران، آشنایی با مکان‌های تاریخی و موقعیت‌های جغرافیایی و... سعی در پرورش و شکوفایی مهارت‌های شخصی و اجتماعی دانش‌آموزان دارد.

فکر کنید و پاسخ دهید.

پرسش‌های این قسمت برای ارزیابی میزان درک و تثبیت یادگیری دانش‌آموزان مطرح شده‌اند. این پرسش‌ها اغلب به گونه‌ای مطرح شده‌اند که علاوه بر ارزیابی متن درس، قابلیت تعمیم آموخته‌های دانش‌آموزان را به موقعیت‌های دیگر مورد بررسی قرار می‌دهد.

فعالیت ۱ و ۲

هدف از طراحی این دو فعالیت، توسعه و تعمیق آموخته‌ها و به کارگیری و تعمیم آن‌ها توسط دانش‌آموزان در زندگی روزمره است. این فعالیت‌ها بخشی به صورت فردی و بخشی به صورت گروهی طراحی شده‌اند. بدیهی است راهنمایی و هدایت آموزگاران در بهبود انجام این فعالیت‌ها توسط دانش‌آموزان نقش بسزایی خواهد داشت.

فعالیت ۳

طراحی تمرین‌های این فعالیت به عهده‌ی همکاران گذاشته شده است با این هدف که آموزگاران محترم با توجه به شرایط، وضعیت و امکانات محلی و جغرافیایی خود و با توجه به نیازهای فردی و گروهی دانش‌آموزان اقدام به طراحی این قسمت نمایند. و دانش‌آموزان می‌توانند فعالیت طراحی شده در این بخش را در کتاب خود ثبت نمایند.

در پایان، با تشکر از تمامی همکاران که با حسن اجرای این برنامه تحقق اهداف آن را میسر می‌سازند. امید است آموزگاران محترم ما را از نظرات و پیشنهادات خود بهره‌مند سازند.

گروه تألیف کتاب مطالعات اجتماعی

پایه ششم ابتدایی با نیازهای

ویژه ذهنی